

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	ΓΡΑΦΕΙΑ
Από τῆς 1 'Ιανουαρίου ἕως 1 'Ιουλίου Ἑσωτερικοῦ δρ. 6. — Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 8.	MIX. I. ΓΑΛΑΝΟΣ	ε' Ἀναπλασσεως καὶ Ὁρθοδοξίας Ἰδρυς Φιλίας, 5, παρὰ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἑνοριακά καθήκοντα καὶ ἱερομόναχοι, ὑπὸ Μεγαλ. I. Τσιανού.
— Ἡ ὁρησκία καὶ αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι, ὑπὸ F. Bettec. —
Ὁ 'Ραββίνος-Ναὺκ Μ, ὑπὸ Νικ. Χ. Ἀμνράζη — Σύντομος
ἐρμηνεία εἰς τὴν Ἀποστολικὴν περικοπὴν τῆς ἐρχομένης Κυρια-
κῆς, ὑπὸ Μ. Γ. — Πιθιουργία — Μεγαλ. I. Γαλανός, Ὁμιλία,
εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν περικοπὴν τῆς ἑορτῆς τῶν ἱποστόλων
Πέτρου καὶ Παύλου καὶ εἰς τὴν μνήμην αὐτῶν.

ΕΝΟΡΙΑΚΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΙ

Γ'.

Ἐκ τῶν προηγουμένων ἀναπτυχθέντων ἐν σχέσει πρὸς
τὴν παραμονὴν τῶν ἱερομόναχων ἐν τῷ κόσμῳ εἰδομεν
πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τὰ δύο ταῦτα. Πρῶτον, ὅτι κατὰ τοὺς
'Ιερούς Κανόνας ἐπιτρέπεται νὰ μένῃ ὁ ἱερομόναχος εἰς
τὰς πόλεις τῆ ἀδείας τοῦ ἐπισκόπου του δι' ἐξυπηρέτησιν
μοναστηριακῆς ἢ ἐκκλησιαστικῆς ἀνάγκης, διὰ τὴν ὁποίαν
εὐρίσκεται ὁ καταλληλότερος· καὶ δεύτερον, ὅτι κατὰ
τὰς σημερινὰς ἐκκλησιαστικὰς ἡμῶν διατάξεις ὁ ἱερομό-
ναχος δύναται νὰ ἐνταχθῇ καὶ καθήκοντα ἐνοριακοῦ ἐφη-
μερίου, ὅταν ἡμπορῇ νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν ἐνορίαν ὑπηρεσίαν
ἀνωτέραν ἐκείνης, ἣν θὰ προσέφερεν ἐν τῇ αὐτῇ θέσει
ἱερέως ἑγγαμος.

Θὰ εἰλεγέ τις ἴσως, ὅτι ἡ νεώτερά ἡμῶν ἐκκλησιαστικὴ
νομοθεσία, ἐπιτρέψασα τοιοῦτό τι, ἀντεστρατεύθη πρὸς
τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας. Ἄλλ' οἱ Κανόνες οὗτοι
δὲν πρέπει νὰ ἐρμηνεύωνται ἐν στενῷ καὶ περιορισμένῳ
πνεύματι. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ζῇ μόνον μὲ τὸ νὰ διορίζων-
ται ἐφημέριοι ἐνοριακοὶ ἱερεῖς, συνδεδεμένοι διὰ τοῦ ἱεροῦ
δεσμοῦ τοῦ γάμου μὲ μίαν πρεσβυτέραν. Δυστυχῶς δὲ
σήμερον πλείστοι ἐκ τῶν ἐγγάμων ἱερέων μὲς σπανίως
ἔχουσι νὰ ἐπιδειξώσιν ἄλλο τι προσόν. Καὶ ἐν τούτοις ὁ
ἐφημέριος πρέπει νὰ ᾔνῃ καὶ εὐπαίδευτος, καὶ διδαστι-

κός, καὶ ἐμπειρὸς καὶ συνετὸς σύμβουλος καὶ ὁδηγὸς τῶν
ψυχῶν. Ὅπου λοιπὸν ταῦτα ἐλλείπουσι, δὲν εἶνε μὲν
ἄκυρος ἡ ἱεροσύνη, ὡς οὐδὲ αἱ λειτουργίαι τοῦ τοιοῦτου
ἱερέως, ὑπάρχει ὅμως ἀντικανονικότης λόγῳ τῆς ἐλλείψεως
προσόντων ἀπαραιτήτων εἰς τὴν ἐπιτυχῆ καὶ σκόπιμον
ἐκτέλεσιν καθήκόντων αὐτοῦ ἐπιτακτικῶς ἐπιβαλλομένων
ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων. Καὶ συγχρόνως ἡ ἐνορία ψυχι-
κῶς παραβλάπτεται, διότι οὔτε τὴν διδασκαλίαν οὔτε
τὴν ὁρίαν ἱερατικὴν ἐπιβολὴν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἁμα-
θούς καὶ ἀνεπαρκούς λειτουργοῦ ἢ πρεσβυτέρου, ὅσον καλὴ
σύντροφός του καὶ ἂν ᾔθελεν ὑποτεθῇ.

Οἱ κανόνες, προτιμήσαντες τὸν ἑγγαμὸν ἱερέα ἀπὸ τὸν
ἱερομόναχον διὰ τὰς ἐνοριακὰς ἐφημερίας, εἶχον ὑπ' ὄψιν
τῶν, ὅτι ὁ ἑγγαμὸς ἱερεὺς θὰ ἦτο συγχρόνως καὶ ἀξιο-
πρεπὲς λειτουργὸς καὶ εὐδόκιμος κήρυξ. Ὅταν λοιπὸν τὰ
τελευταία ταῦτα ἐλλείπωσι, δημιουργεῖται παράδοσις
τῶν κανόνων, οἵτινες δὲν ἐννοοῦσιν ἐφημέριον τελού-
μενον τὴν ἱεραρχίαν καὶ συγκομίζοντα τὰς προσφορὰς.
Οἱ κανόνες ζῶσιν, ὅταν ὁ ἐκκλησιασμὸς ζωοποιεῖται μὲ
τὸ τακτικὸν ἱερὸν κήρυγμα, ἀνευ τοῦ ὁποίου ὁ ἐφημέριος
δὲν δύναται οὔτε νὰ σώσῃ οὔτε νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὴν
συνείδησιν τῆς ἐνορίας. Καὶ τὴν ζωοποίησιν ταύτην, ἐν
ἐλλείψει διδασκτικῶν ἐφημερίων ἐγγάμων, εἶνε κεκλημέ-
νοι νὰ ἐπιτελῶσιν οἱ ἱερομόναχοι, ὡς ἐνοριακοὶ ἐφημέριοι,
ἐκείνοι δὲ βεβαίως, οἱ ὅποιοι ἐνώνουσι τὴν διδασκτικὴν
ικανότητα μὲ βίον σώφρονα καὶ ἀγνόν.

Διότι, ἐάν διὰ ζητήματα κατὰ τὰς ἐνορίας ἢ χρηματικῶν
συμφερόντων τῶν μοναστηρίων ἐπιτρέπεται ἡ ἐν τῷ κό-
σμῳ διαμονὴ αὐτῶν ὡς ἀναγκαῖα χρεῖα, ἡ ἐν τῇ ἐνορίᾳ
παρουσία τοῦ ἱερομόναχου ἀνταποκρίνεται εἰς πολλὰ
ἱερωτέραν ἀνάγκην, ἢ τὴν αὐτὴς ἦνε ὁ ἱκανὸς νὰ κάμῃ
κήρυγμα, εἰς τὸ ὅποιον θὰ ἦτο ἀνεπιτήδευτος ἢ ἀνεπαρκὴς
ὁ ἑγγαμὸς ἐφημέριος, καὶ ὅταν αὐτὸς διὰ τῶν πλεονε-
κτημάτων του δύναται νὰ κρατήσῃ ὑψηλὰ τὸ ἱερατικὸν
λειτουργημα, ὁ πρὸς τὸ ὅποιον σεβασμὸς διακινδυνεύει
τοσάκις ἐν τῷ προσώπῳ τῶν νυμφευμένων ἐφημερίων.

Μέχρις οὐ λοιπόν μορφώσω παρ' ἡμῶν ἑγγαμοὶ ἱερεῖς κατέχοντες ὅλα τὰ ἀνωτέρω προσώπια, ὃ διορισμὸς ἱερομονάχων εἰς ἐνοριακοὺς ναοὺς δὲν ἀντιστρατεύεται πρὸς τὰς διατάξεις τῶν Κανόνων, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας τὰς στήριζει· καὶ διότι διὰ τῶν ἱερομονάχων τούτων δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶνται τὰ πνευματικὰ ἐνοριακὰ καθήκοντα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε ἱκανοὶ συνήθως οἱ ἑγγαμοὶ, καὶ διότι ἡ γνώσις καὶ ἡ πύστις, αἱ ἐμβυλλόμεναι διὰ τοῦ κηρύγματος τῶν τοιούτων ἱερομονάχων, ἐπιφέρουσιν τὴν ἀπαιτούμενην εὐλάβειαν πρὸς τοὺς ἱεροὺς Κανόνας, εἰς στήριξιν τῶν ὁποίων δὲν ἐπαρκεῖ ἡ ἀμάθεια τοῦ ἱερέως, ἔστω καὶ ἂν ᾖ συντροφευμένη μετὰ τὸ τσεμπέρι ἢ μετὰ τὸ καπέλλο μίαν πρεσβυτέρως.

Ἄλλ' ἐὰν ὁ ἐνοριακὸς διορισμὸς τῶν ἀξίων ἱερομονάχων ᾖ ἐπιβεβλημένος ἐν τῇ σημερινῇ μάστιγι καταστάσει τοῦ κλήρου μας, ἡ ἐνοριακὴ τοποθέτησις ἱερομονάχων ἀνικάνων νὰ συνεσφέρωσιν ἀξιόλογόν τινα ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ἐνορίαν τῶν εἰνε θλιβερά καταπάτησις τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ μία ἀπὸ τὰς σοβαρῶτάς πληγὰς τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἱερομόναχοι, στέργοντες νὰ μένωσιν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐνθ' ὅν δύνανται ἢ δὲν θέλουσι νὰ ἐργασθῶσιν ὑπὲρ τῆς τακτικῆς διδασκαλίας τῶν πιστῶν, εἰς ὅραται· καταφρονεῖται τῶν θείων νόμων, οἵτινες τοὺς καλοῦσιν εἰς τὰ μοναστήρια τῶν, ἔκστασι δὲ δύνανται νὰ κρίνῃ τί ὠφελεῖ τὴν κοινωνίαν ἢ ἐν αὐτῇ παρουσία τῶν λειτουργῶν τούτων, οἵτινες δέον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δραπέται καὶ λιποτάκται τῶν μονῶν τῶν. Ὁ ἀρρωστομένης εἰς τὸν πνευματικὸν φωτισμὸν τῶν ψυχῶν ἱερομόναχος εὐρίσκει τρόπον νὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τῶν κοσμικῶν πειρασμῶν, τοὺς ὁποίους τόσον πολλὴ ἐφοδῶντο καὶ αὐτοὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ αἱ ψήφισαι τοὺς ἱεροὺς Κανόνας. Σύνδοχοι. Ἄλλ' ὁ ἱεραρχὸν μόνον καὶ βαπτίζων καὶ στεφανώνων καὶ κηδεύων ἱερομόναχος, μὴ κηρύττων δὲ συστηρικτῶς, ἀρα ἀνομῶν καὶ βραβυμῶν καὶ βλαβερῶν, δὲν ἡμπορεῖ παρὰ νὰ ἐρημωθῇ ὁλος διόλου ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ παραβλάψῃ καίριως καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν.

Καὶ τὸ ἐντεῦθεν κακὸν εἶνε μεγαλύτερον ἔνεκα τοῦ ὅτι οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας μας λαμβάνονται μόνον ἐκ τῶν τάξεων τῶν ἱερομονάχων, τὰς προτιμήσεις δὲ αὐτῶν κανονίζει κυρίως ἡ πολιτικὴ ὑποστήριξις καὶ ἐπέμψαις. Καὶ βλέπομεν λοιπὸν προτιμωμένους συνήθως τοίους; Ἐκείνους, οἱ ὅποιοι, μένοντες ἐν τῷ κόσμῳ, δὲν κατέβαλαν κανένα κόπον, καὶ δὲν ἔχουσιν κανένα ἰδρώτα ὑπὲρ τῶν πιστῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας δι' ἐργασίας σπουδαίας, φωτιστικῆς καὶ ἐποικοδομητικῆς, ἀλλὰ βωβοὶ καί σαρκαωμένοι πάντοτε σάκκας ἐπρόκειτο περὶ κυρύγματος, γλῶσσαν εἶχον μόνον διὰ νὰ κολακεύωσι καὶ νὰ λείψωσι τοὺς ἰσχυροὺς καὶ νὰ συνομολογῶσι πρὸς αὐτοὺς ἀθέμιτους συνυποχρεώσεις καὶ συναλλαγὰς. τιμωρομένους ὑπὸ τῶν Κανόνων διὰ καθαίρεσιν. Ἀφ' ὧν πλεον τῶν ἱερομονάχων ἐκείνους, οἱ ὅποιοι, ἀδιάφοροι πρὸς τὸ κήρυγμα, ἢ ἐνθουσιάζονται αὐτὸ τρις ἢ τετράκις τοῦ ἔτους, ὅτε ἐνεργεῖται εἰς τὸν

ἀμβώνα ὡς οἱ ἐρχόμενοι εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας παραστάσεις ξένοι θεατρίνοι, τὸν καιρὸν τῶν ἐρημοποιούντων μὲ ὅλον τὸν ζῆλον εἰς τὴν πλησίαν τοῦ ποδογέφυρου, παρὰ τῷ ὁποίῳ εὐρισκον θεαματικὴν τέρψιν διὰ τὸ παρὸν, περιπαρεστεύαζον δὲ τὴν ὑποστήριξιν εἰς κατόχην τῆς ἀρχιερατικῆς μίτρας διὰ τὸ μέλλον.

Ἐὰν σήμερον ἡ Ἐκκλησία μας δὲν ἔχῃ πολλοὺς τοὺς ἀγρόπλους καὶ γενναίους φρουροὺς μεταξὺ τῶν ἐπισκοπικῶν αὐτῆς τάξεων, ἡ αἰτία κεῖται πρωτίτως εἰς τοῦτο. Ὅτι δηλαδή, ἐναντίον τῶν ἱερῶν Κανόνων, ἐπετρέπη ἢ ἐν τῷ κόσμῳ διαμονὴ εἰς ἱερομονάχους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οὐτε αἱ οἶκοι γίνονται, οὐτε ἡ κοινωνία, οὐτε ἡ Ἐκκλησία εἶχον νὰ ὠφεληθῶσι τι, ἀπ' ἐναντίας δὲ, κατὰ τοῦτον ἡ ἐκείνων τὸν τρόπον, εἶχον νὰ πάθωσι καὶ ἔπαθον πολλά, οἱ ἀνικάνοι δὲ οὗτοι εἰς ἐργὰ εὐσεβείας, καὶ μόνον ἐπιτήδαιοι εἰς τὸ νὰ σκανδαλίζωσι, νὰ ἔπωσι καὶ νὰ μηχανορραφῶσι, παραγκωνίζοντες τοὺς κοπιῶντας ἱερομονάχους κατελόμεθα τὰς ἐπισκοπικὰς ἑδρας, διὰ νὰ βλάψωσιν ἐκείθεν ἀπειρώς περισσότερον.

Τὸ σοβαρὸν τοῦτο γεγονός ἀποτελεῖ μίαν ἐπὶ πλεον στίξαν διὰ τὴν ἐκ τοῦ κόσμου ἀπομάκρυνσιν καὶ ἀπέλασιν ὅλων τῶν ἱερομονάχων, οἱ ἵποιοι δὲ ἐν ἔχουσι τὴν διπλὴν ἱκανότητα τοῦ στηρίζειν διὰ τοῦ σώφρονος καὶ ἐγκρατοῦς καὶ ἀξιοπρεποῦς βίου τῶν καὶ τοῦ κηρύττειν τακτικῶς καὶ μετὰ δυνάμεως καὶ ἐπιβολῆς, ἢ χρησιμοποιοῦσθαι μετ' ἐμπιστοσύνης τελείας εἰς τὸ σπουδαῖον ἔργον τῆς ἱερᾶς ἐξηκολογήσεως. Οἱ κατέχοντες τοῦτα προσόντα ἀς διορίζονται εἰς τὰς ἐνορίας, διότι οὗτοι θελοῦσι μένειν ἐν τῷ κόσμῳ ὅχι δι' ἑαυτοὺς, ἀλλὰ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἄλλ' οἱ μένοντες μόνον διὰ νὰ παυκίλῳσι τὴν κοσμικὴν κίνησιν, διὰ νὰ κερδίζωσιν ἄρτον, τὸν ὁποῖον δύνανται νὰ ἔχωσι καὶ εἰς τὴν μονὴν τῶν, ἢ διὰ νὰ ἀργῶσι μὲν καὶ βραθυμῶσι πνευματικῶς, συγκεντρῶνται δὲ ὅλην τὴν τὴν ἐπιτακτικότητα καὶ τὴν δραστηριότητα εἰς τὸ νὰ ἐκπορθῶσιν ἐπισκοπικὰς θέσεις, ἐνθ' οὗτοι τοὺς Κανόνας, μένοντες εἰς τὸν κόσμον ἀκάρπως καὶ ἀνευ ἀνάγκης ἐκκλησιαστικῆς, γίνονται ἀξιοὶ ὅχι δι' ἐπισκοπίας, ἀλλὰ διὰ κουρείας, οἱ τοιοῦτοι πρέπει νὰ ἐκβάλλονται καὶ ἀπὸ τὰς ἐνορίας καὶ ἀπὸ τὰς πόλεις. Αἱ μοναὶ τῶν, ἰδοὺ αἱ θέσεις τῶν. Ἐξ αὐτῶν μένοντες καταντοῦν ἐγκληματισταί, εἶνε δὲ φοβερόν νὰ δίδονται θέσεις ἐκκλησιαστικαὶ εἰς λιποτάκτας, καὶ εἰς τοιούτους νὰ παρέχεται ὁ καιρὸς καὶ τὰ μέσα ὅπως ἐργάζονται διὰ τὴν κατέληψιν τῶν ἐπισκοπικῶν ἀξιοματίων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ καὶ ἡ τύχη τῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ πολιτευόμενοι μας προτιμῶσι συνήθως τοὺς καταδικασμένους τοὺς ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων ἱερομονάχους. Ἄλλ' ἡ ἱερὰ Σύνοδος καὶ οἱ ἀρμόδιοι ἐπίσκοποι ἔχουσι τὸ ἐπιτακτικὸν καθήκον νὰ κρατήσωσιν εἰς τὰς πόλεις ἐκείνους μόνον, οἱ ὅποιοι ἐπιδεικνύουσι δι' ἔργων ὅτι δρῶσιν ἀδιαλείπτως καὶ σπουδαίως ὑπὲρ τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου, τῆς ἐξουσίως τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῆς χριστιανικῆς συγκροτήσεως τῶν πιστῶν, καὶ ἐκ

τούτων καὶ μόνων νὰ προτείνωσι τοὺς μέλλοντας νὰ καταλάβωσιν ἐπισκοπικὰς ἑδρας.

Πόσοι εἶνε οὗτοι; Ἄς μένωσιν εἰς τὰς ἐνορίας. Ἡ παρουσία τῶν εἶνε ἐπιβεβλημένη ὡς ἐκ τῶν μεγάλων ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας προσφέρουσι καὶ ἂν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἤθελον ν' ἀποσυρθοῦν εἰς τὰς μονὰς τῶν, ἐπίσκοποι καὶ ἐνορίται ὄφειλον νὰ τοὺς κρατήσωσιν διὰ παρακλήσεων καὶ δεήσεων. Οἱ τοιοῦτοι ἱερομόναχοι, ἄφθ' εἶνε ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ διὰ φωτισμὸν τῆς κοινωνίας, καὶ τὴν ἐνέργειαν καθ' ἑαυτὸν ἐπιτακτικῶς ἐπιβαλλόμενων ὑπὸ τῶν Κανόνων, κανονικῶς καὶ παραμένοντες καὶ κανονικῶς ἐπιτελοῦσιν ὅλα τὰ μυστήρια καὶ τὰς ἐνοριακὰς τελετουργίας. Ἄλλ' οἱ ἄλλοι ἱερομόναχοι, οἱ περιττοὶ, οἱ ἄχρηστοι, οἱ ἐπιζήμιοι, οἱ λαθροθήραι καὶ ἐπισκοποῦνται, δὲν ἔχουσι καμμίαν δικαιολογίαν τοῦ ἐνοριακοῦ διορισμοῦ τῶν καὶ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ διαμονῆς τῶν. Οἱ κανόνες εἶνε κατ' αὐτῶν· ὁ βίος τῶν εἶνε κατ' αὐτῶν· μόνον ἡ ἀνομία εἶνε ὑπὲρ αὐτῶν. Ἄλλ' ὅταν μία ἐκκλησία δὲν ᾖ ἡ ἐκκλησία ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν δεσποτείαν τῆς ἀνομίας, καὶ περιπλεον διὰ τῆς ἀντικανονικῆς ἀνοχῆς τῆς ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς ἀνομοῦντας νὰ καταλομβῶσιν τὰς ἐπισκοπὰς, ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ πρέπει νὰ παρητήθῃ ἀπὸ πᾶσαν ἀξίωσιν ὅχι μόνον ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος· τοιαύτη ὁμῶς ἐγκατάλειψις δὲν ἀπεφασίσθη βεβαίως ὑπὸ τῶν προϊσταμένων τῆς Ἰ. κ. μ. μας Ἐκκλησίας.

Ὅτι λείπει εἰς τοὺς περισσοτέρους ἐξ αὐτῶν εἶνε ἡ ἐπαρκὴς μελέτη τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων καὶ τὸ πρὸς ἀπορασιατικὴν ἐνέργειαν ὁρμῶς ἐπηρεαζόμενον ἐπιβλαβὲς ἐκ τῆς ἰδέας, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία οὐδεμίαν σχεδὸν θέλει νὰ παράσῃ ὑποστήριξιν εἰς μέτρα τελοντα πρὸς ἀνθρώπων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐλάχιστον αἰσθάνεται δι' αὐτὰ ἐνδιαφέρον. Διὰ τοῦτο δημοσιογραφία καὶ κοινωνία ἔχουσι ἱερὸν καὶ ἐπιτακτικὸν καθήκον ν' ἀποδείξωσιν ἐνθῶς, ὅτι τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας ἔχουσι περὶ πολλοῦ, καὶ ὅτι δύνανται νὰ χωρήσωσι καὶ εἰς τὰ ἔσχατα, προκειμένου μάλιστα νὰ καθαρισθῇ ὁ κλήρος ἐκείνος, ἀπὸ τὰς τάξεις τοῦ ὁποίου ἐλήθησαν τόσκις ἐπίσκοποι, οἵτινες, λαμβανόμενοι ὑπ' ὄψε, ὅτι τὰ πάντα ἐν ταῖς ναοῖς πρέπει νὰ ᾖ ἁγία, δόξα, ἱεροπρεπὴ, δὲν ἤξιον οὐδὲ διὰ κανδελανάπται. Μιχ. Γ. Γαλανός.

Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΑΙ ΦΥΣΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

ΥΠΟ
F. BETTEX

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Γ'.

Τὸ θαῦμα τῆς ἁγίας Γραφῆς.

Ἄλλ' ὁ Θεός, λέγουσιν, αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν ἔθηκε νό-

μος, τοὺς ὁποίους ἀδυνατεῖ νὰ ἀθετήσῃ, χωρὶς νὰ περιέλθῃ εἰς ἀντίφασιν πρὸς ἑαυτὸν, χωρὶς νὰ ἐνεργήσῃ παραλόγως. Ναί, ἀληθὲς ὁ Θεός, ὅστις εἶνε τὸ ἄκρον ἀγαθόν, μισεῖ τὸ κακὸν καὶ ἀμείβει μὲν ἐκεῖνο, κολάζει δὲ τοῦτο. Ὁ Θεός, ὅστις εἶνε ἀγάπη, ἀγαπᾷ τὰ πλάσματά του καὶ θέλει ὅλους νὰ ἔλκυσθαι πρὸς ἑαυτὸν. Ὁ Θεός, ὅστις εἶνε τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἔλλογον, νοεῖ μετὰ λόγου, διὸ καὶ ἐν ἀπάσῃ αὐτοῦ τῇ δημιουργίᾳ τὸ ἐν ἰσότητι τῷ ἐνὶ καὶ ἐν σὺν ἐνὶ ἀποτελοῦσι δύο. Ἀλλὰ θὰ ἀπεδεικνυμένο ἀσθενῆ πνεύματα, ἂν τοὺς ἀμεταβλήτους τούτους νόμους τῆς διανοίας συνεχόμεν πρὸς τοὺς νῦν παραδεχόμενους ὁρους τῆς ἐν τῇ γῇ σφαίρα ζωῆς, καὶ ἐντεῦθεν συνεπαίνομεν ὅτι ὁ Θεός δὲν δύναται νὰ ἐγείρῃ νεκρὸν ἢ θεραπεύσῃ ἀσθενεῖς ἢ νὰ παράγῃ λαλίαν εἰς τὴν ἔκτασιν τοῦ Βαλαάμ· διότι τὰ θαύματα ταῦτα ὅχι μόνον διόλου δὲν ἀντιφάσκουσι πρὸς τοὺς νόμους τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ εἶνε ἐκδήλωσις τελειοτέρας αὐτῶν τούτων τῶν φυσικῶν νόμων ἐξελίξεως ὑπερβαίνουσας τὴν σημερινὴν ἡμῶν πεῖραν. Οὐδέποτε θαῦμα παρέστησεν ἡμῖν ὅτι δύο καὶ δύο κάμνουν πέντε ἀντὶ τεσσάρων, ἀλλ' ἕκαστον τῶν θαυμάτων τῶν ἐκ Θεοῦ (διακρίνομεν δὲ οὗτα, διότι ὑπάρχουσι καὶ θαύματα ἐκ τοῦ διαβόλου) ἀποδεικνύει ὑπερπερίσσειαν ζωῆς, δυνάμεως, ἰσχύος, μᾶλλον δ' εἰπεῖν ἀποτελεῖ ἐπ' ἀνόδοτον τοῦ κόσμου εἰς τὴν προτέραν φυσικὴν αὐτοῦ κατὰστασιν. Ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶνε τὸ ὅτι τὸ τοιοῦτο θαῦμα παράγει ἀκριβῶς ἐκεῖνα τὰ ἀποτελέσματα καὶ πραγματοὶ ἐκεῖνα τὰ ἰδεώδη, ὅσα καὶ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἐὰν ἐνὶ διατελῇ ὢν ἄπιστος, ἐπιζητεῖ καὶ ἀπειδέχεται. Καὶ τί ἄλλο σκοπεῖ πᾶσα καθόλου ἱατρικὴ εἰμὴ τὴν ἱατρίαν τῆς νόσου καὶ τὴν κατάργησιν αὐτῆς, ἔτι δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου; Τί δὲ ἄλλο ἐπιζητεῖ ἡ σύγχρονος χημεία εἰμὴ τὴν ἐκ τῆς ἀνοργάνου ὁλης δημιουργίας οὐσίαν θρεπτικῶν; ἢ μήπως ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως διδάσκει ἕτερον τι, ἢ ὅτι τὰ ζῶα τελειούμενα σὺν τῷ χρόνῳ κτίνονται τὴν ἱκανότητα τοῦ λόγου; Καὶ λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι ἀκριβῶς οἱ διατεινόμενοι, ὅτι τὰ θαύματα τῆς ἁγίας Γραφῆς ἀντιβαίνουν πρὸς τοὺς νόμους τῆς φύσεως, αὐτοὶ οὗτοι δὲν ἐπιδιώκουσι τὴν διὰ τῆς ἐπιστήμης πρὸς τὰς ἐπιστήμης τῶν τοιούτων θαυμάτων; Ἄλλ' ἡμεῖς, λέγουσι, μεταξὺ πηλίκου καὶ ἀνθρώπου λαλοῦντες παρεμβάλλομεν χιλιᾶδας τινὰς ἢ καὶ ἑκατομμύρια ἐτών, καὶ οὕτω τὰ πάντα ἐξηγοῦνται. Ἐγὼ ὁμῶς δὲν βλέπω τίνα σημασίαν ἔχει ὁ χρόνος διὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν ζήτημα, καὶ εὐρίσκω τελείως ἀπτήρικτον τὴν γνώμην τῶν ἐξαρτῶντων τὸ δυνατόν πράγματός τινος ἀπὸ τοῦ μήκους τοῦ χρόνου.

Ἄν δὲ πρὸς τοῦτοις, καθὰ ἰσχυρίζονται ὡς ἐκ περισσοῦ οἱ πολέμιοι τοῦ θαύματος, ὁ χρόνος δὲν εἶνε ἄλλο τι ἢ μορφή τῆς φαντασίας μου, ἢ γον ἀποκύημα τοῦ ἐγκεφάλου μου, τότε εἶνε διττῶς παρακεκινδυνευμένη ἡ κατὰ τὴν ὑποκειμενικὴν ταύτην ἐννοίαν ἐκτίμησις τοῦ δυνατοῦ ἢ μὴ πράγματός τινος. Ἀγνοοῦμεν ὅντως τὴν σχέσιν τοῦ χρόνου πρὸς τὰ γεγονότα, ἐξαιρέσει ἐμπειρικῶν τινῶν γνώσεων, ἀλλ' οὐδένα ἀπολύτως γινώσκον ἐν νόμῳ δι-

ποντα τὴν σχέσιν ταύτην, καὶ οὕτω ἀγνοοῦμεν διατί λ.χ. τοῦτο μὲν τὸ μικρὸν φυτὸν ζῇ δύο ἔτη, ἐκείνο δὲ τὸ πολλὸν μεγαλὺν ἐν μόνον ἔτος; ὁ μὲν ἄνθρωπος ὀγδοήκοντα ἔτη, ἡ δὲ κορώνη καὶ ὁ λάδραξ διακόσια ἢ καὶ τριακόσια ἔτη. Βλέπομεν ἐν τῇ ἡλῳ ταχύτητας τῆς ὕλης ὑπερτερύσας ἐκατοντάκις χιλιάκις, ὅτι ἐν τῇ γῇ γινώσκουμεν. Τί λοιπὸν κωλύει ἡμᾶς νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὑπάρχουσι κόσμοι, ἐν οἷς, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν πολλῶν μειζόνων ἐνεργειῶν, ὑπὸ τὴν ἐπὶ ἡρεῖαν καταπλακτικῶν ποσοτήτων φωτός, ἡλεκτρισμοῦ καὶ χημικῆς ἐπενεργείας, δένδρον τι δύναται νὰ αὐξήσῃ ἐντός πέντε ἢ καὶ ἐνός μόνου λεπτοῦ τῆς ὥρας;

Ταῦτα δὲ λέγω οὐχὶ πρὸς ἐξήγησιν τοῦ θαύματος, τοῦτο θὰ ἴτο μωρὰ πάντοτε ἀπόπειρα, ἀλλ' ἀπλῶς ἵνα ἐνδείξω ἀναλογίαν τινὰς καὶ ἐνδεχόμενα ἀπέναντι τῶν περιωρισμένων ἐκείνων πνευμάτων, ἅτινα ἱσχυρίζονται ὅτι τὰ θαύματα ἀνατρέπουσι τοὺς νόμους τῆς φύσεως. 'Εφ' ὅσον ἀγνοοῦμεν πάντας καθόλου τοὺς νόμους τοῦ σύμπαντος, καὶ πάντες βεβαίως θὰ συνομολογήσωσιν ὅτι πολλὸ ἀπέχον ἀπὸ τοῦ νὰ τοὺς διαγινώσκουμεν, μωρία εἶνε τὸ λέγειν ὅτι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ γεγονός ἀναρρεῖ αὐτούς. 'Ἡ μαγνήτις λίθος ἢ τὸ φυτὸν παραβαίνει τοὺς νόμους τῆς βαρύτητος; ἢ μήπως γινώσκουμεν τοὺς νόμους δυνάμει τῶν ὁπῶν ὁ κορυμὸς ἀνέρχεται καὶ ἡ ρίζα κατέρχεται; Τὸ θαῦμα τῆς ἁγίας Γραφῆς οὐχὶ μόνον δὲν εἶναι τι παράλογον, ἀλλ' ὅλος τοῦναντίον εἶναι τι θαυμασιώδες σύμφωνον πρὸς τὸν λόγον, καθόσον δι' αὐτοῦ διαβλέπομεν κόσμον λογικώτερον καὶ τελειότερον, κόσμον ὑπέρτερον καὶ εὐδαιμονέστερον τοῦ ἡμετέρου. Διότι κατ' εἰκόνα Θεοῦ γενόμενος ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀντιβασιλεύων ἐπὶ τῆς γῆς, ἐδημιουργήθη βεβαίως, καὶ αἰσθανόμεθα τοῦτο ἐν τῷ βάθει τῆς ἡμετέρας καρδίας, οὐχὶ ἵνα νοσῇ, οὐδ' ἵνα ἀποθνήσκῃ, οὐδ' ἵνα ὑπὸ τοῦ ὕδατος πνίγηται ἢ ὑπὸ τοῦ πυρὸς καίγηται. (ἀκολουθεῖ).

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χ. ΑΜΒΡΑΖΗ

Καθηγητοῦ Πρακτικοῦ Λυκείου καὶ πρίην Ἱεροκήρυκος Σμύρνης

Ο ΡΑΒΒΙΝΟΣ ΙΣΑΑΚ Μ.

Ο ΠΙΣΤΕΥΣΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ

ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΗΣΙΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ Β'.

Αθήνη

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

[Βλέπε ἀριθμὸν 250]

Ἐρχομαι τώρα εἰς τὴν δευτέραν Ἐκκλησιαστικὴν διαφοράν, δηλαδὴ εἰς τὰ ἄζυμα ἐν τῇ θεῷ εὐχαριστίᾳ ἀντὶ τοῦ Ὁρθοδόξου ἐνζύμου ἄρτου.

Ἀρχόμεναι τοῦ ζητήματος τούτου μετὰ τοὺς λόγους τοῦ ἁγίου Παύλου:

«Ἐγὼ γάρ παρελάβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου ὁ καὶ παρῶκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε, λάβετε, φάγετε: τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλωμένον. Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ Καινὴ Διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι. Τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἀν πίνετε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὅσακις γάρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνετε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ. (Α'. Κορινθ. ΙΑ'. 23—27).

Διὰ τὰς μεθώμεν ποῖα Ἐκκλησία ἔχει δικαίον ὡς πρὸς τὸν ἄζυμον ἢ τὸν ἐνζυμον ἄρτον ἐν τῇ Θεῷ Εὐχαριστίᾳ, ἀνάγκη νὰ κάμωμεν τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν:

Ποῖον Πάσχα ἔφαγεν ὁ Χριστός;

Τὸ Ἰουδαϊκὸν μὲ ἄζυμα, ἢ τὸ Χριστιανικὸν μὲ ἐνζυμον ἄρτον;

Τὸ Ἰουδαϊκόν, τὸ ὁποῖον συνίστατο εἰς ἄμνον, ἄζυμα καὶ πικρὶδας, ὅπως διέταττεν ὁ Ἰουδαϊκὸς Νόμος, ἢ τὸ Χριστιανικὸν συνιστάμενον μόνον εἰς ἄρτον ἐνζυμον καὶ οἶνον;

Ἄν ἔφαγε τὸ ἐν ἄζυμοις Ἰουδαϊκὸν Πάσχα, τότε ἔχει δικαίον ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία μεταχειριζομένη ἄζυμα κατὰ τὴν Θεῷ Εὐχαριστίαν. Ἄν ὅμως ἔφαγε τὸ μὲ ἄρτον καὶ οἶνον χριστιανικὸν Πάσχα, ἔχει δικαίον ἡ ἰδική μας Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μεταχειριζομένη ἐνζυμον ἄρτον.

Ἐξετάζοντες μὲ εἰληρικῶς τοὺς Εὐαγγελιστὰς θὰ εἰδῶμεν τὴν ἀλήθειαν.

Πότε εἶχον τότε οἱ Ἰουδαῖοι τὸ Πάσχα των; τὴν Παρασκευὴν ἢ τὸ Σάββατον;

Τὴν Πέμπτην βεβαίως, ὅτε, κατὰ τὴν κοινὴν συμφωνίαν τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν, ὁ Χριστὸς ἐτέλεσε τὸν Μυστικὸν Δείπνον, δὲν ἴτο τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων, διὰ τὸ φάγῃ ὁ Κύριος αὐτό.

Ἄν τὸ Πάσχα, δηλαδὴ ἡ μεγάλη ἡμέρα, ἢ πρώτη τῶν ἄζυμων, ἴτο Παρασκευὴ, ἢ Πέμπτη δὲν ἴτο Πάσχα, ἀλλὰ παραμονὴ τοῦ Πάσχα.

Ἀλλὰ Παρασκευὴ ἴτο τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων ἢ Σάββατον;

Ἀδύνατον νὰ ἴτο Παρασκευὴ.

Διατί;

Διότι ὅλοι οἱ Εὐαγγελιστὰς ἐκ συμφώνου μᾶς πληροφοροῦσιν, ὅτι ἡ Παρασκευὴ ἐκείνη ἴτο ἡμέρα ἐργασίμου, καὶ οὐχὶ ἑορτάσιμος.

Ἄν οἱ Ἰουδαῖοι εἶχον Πάσχα τὴν Παρασκευὴν, δὲν ἴτο ἐπιτετραμμένον εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τὸν Νόμον (1) νὰ ἐργάζωνται κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν. Καὶ ὁ Ἰωσήπος καὶ τὸ Ταλμούδ ἐννέρουσι ρητῶς ὅτι οὐδεμία ἐργασία ἐπετρέπετο κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, οὕτε δίκη ἐγένετο,

(1) Δευτικὸν ΚΓ'. 11, 15.

οὕτε δικαστήριον συνεκροτεῖτο, οὕτε οὐδὲν ἐξ ὧν οἱ Εὐαγγελιστὰς ἀπαφέρουσιν ὅτι ἐγένετο.

Ἄν τὴν Παρασκευὴν ἑορτάζον τὸ Πάσχα των, πῶς ἴτο δυνατόν νὰ φροντίσωσι νὰ σταλῶσιν ὠπλισμένοι διὰ νὰ συλλάβωσι τὸν Κύριον;

Πῶς ἴτο δυνατόν νὰ συγκροτήσωσι δικαστήριον, νὰ κρίνωσι καὶ νὰ κατακρίνωσι τὸν Σωτῆρα;

Πῶς ἴτο δυνατόν νὰ συναθροίσῃ ὁ ὄχλος καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ νὰ φέρωσι τὸν Σωτῆρα πρὸς τὸν Πιλάτον;

Πῶς ἴδοντο νὰ ἀγγαρεύσωσι Σίμωνα τὸν Κυρηναῖον, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούρου, ὁ ὁποῖος ἤρχετο ἐκ τοῦ ἄγρου, εἰς τὸν ὁποῖον βεβαίως ἐργάζετο;

Πῶς ἴτο δυνατόν νὰ ζητήσωσιν οἱ Ἰουδαῖοι τὴν ἐκτέλεσιν τῆς καταδικῆς τοῦ Κυρίου κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ἐνῷ τοῦτο ἴτο ἀπηγορευμένον ἀπὸ τὸν Νόμον;

Ὅλα ταῦτα τὰ γεγονότα δὲν συμβαδίζουν μετὰ τὰς συνηθείας καὶ τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι εἰς τοιαύτην ἁγίαν τοῦ Πάσχα ἑορτὴν ἴτο ἀδύνατον νὰ τρέχωσιν ἄνω κάτω, νὰ συγχρωτίζωνται μετὰ τοῖς εἰδωλολάτραις διοικητὰς καὶ στρατιώταις, καὶ πρὸ πάντων νὰ ζητήσωσι τὴν ἐκτέλεσιν θανατικῆς καταδικῆς κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα.

Ἐπειδὴ δὲ ἴτο συνήθεια νὰ ἀπολύηται εἰς κατάδικον, δὲν ἴτο δυνατόν νὰ ζητήσωσιν οἱ Ἰουδαῖοι τὴν ἀπόλυσιν αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ἀλλὰ τὴν παραμονὴν, διὰ τὴν δύναμις νὰ συμπάγῃ τὸ Πάσχα μετὰ τῶν ὁμοεθνῶν του.

Πῶς ἴτο δυνατόν ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας νὰ καταβιδάξῃ κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα τὸ σῶμα τοῦ Σωτῆρος ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ, μεταφέρῃ δὲ καὶ θάψῃ εἰς τὸ καινὸν μνημεῖον, καὶ νὰ μὴ περιμελῇ τὴν ἄλλην πρωίαν;

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπόκρισις τοῦ Συνεδρίου νὰ μὴ συλλάβῃ καὶ ἀποκτείνῃ τὸν Κύριον «ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ» (1), τί ἄλλο ἀποδεικνύει, ἢ ὅτι τὸ Πάσχα δὲν ἴτο τὴν Παρασκευὴν, ἀλλὰ τὸ Σάββατον;

Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ Παρασκευὴ ἴτο ἡμέρα ἐργασίμου, τὸ Πάσχα βεβαίως ἴτο τὸ Σάββατον.

Ἀλλ' ἀφοῦ τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων ἴτο τὸ Σάββατον, τί Πάσχα ἔφαγεν ὁ Χριστὸς τὴν Πέμπτην;

Τὸ Ἰουδαϊκὸν μὲ ἄζυμα;

Ὅχι, βεβαίως.

Ἡ ὑπαρξὶς Ζωμὸς ἐν τῇ Τραπεζῇ αἶρει πᾶσαν ἀμφιβολίαν περὶ τούτου.

Κατὰ τὸ Πάσχα των οἱ Ἰουδαῖοι τρώγουσιν ἄμνον, ἄζυμα καὶ πικρὶδας.

Ἀλλ' ἐν τῇ μυστικῇ Τραπεζῇ ὑπάρχει Ζωμός, «ἐν ᾧ βάψας τὸ ψωμὶον δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτην» (2).

Ἀλλὰ καὶ ἡ λέξις ἄρτος (ἐκ τοῦ αἵρου=σηκῶνα=ση-

(1) Μτθ. ΚΣΤ'. 5.—Μάρκ. ΙΔ'. 2.

(2) Ἰωάν. ΙΓ'. 23.

κῶμῶς, ἀναίθετος, προζυμωμένος) δεικνύει, ὅτι ὁ Χριστὸς ἔφαγεν ἐνζυμον ἄρτον.

Εἶναι λοιπὸν βέβαιον, ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἔφαγε τὸ Ἰουδαϊκὸν Πάσχα, ἀλλ' ἔδρωσε τὸ Χριστιανικὸν Πάσχα, τοῦ ὁποῖου τύπος ἴτο τὸ Ἰουδαϊκόν, ἔδρωσε τὴν Θεῷ Εὐχαριστίαν μὲ ἐνζυμον ἄρτον.

Λοιπὸν ἡ Μητὴρ ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, μετὰ χειριζομένη ἐνζυμον ἄρτον, ἐβάλλεται εἰς τὴν πλήρη ἀλήθειαν. (ἀκολουθεῖ).

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ
ΤΗΣ ΕΡΧΟΜΕΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Γαλ. Β'. 18—20).

Ἀδελφοί, μερικοὶ πᾶς ἐδίδαξαν ὅτι, ἐν καὶ εἰσθὼ Χριστιανοί, δὲν σωζόμεθα χωρὶς τὴν περιτομὴν τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου καὶ τὴν λοιπὴν φύλαξιν τῶν διατάξεων αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡμεῖς καλῶς γνωρίζομεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔμπορεῖ νὰ δικαιωθῇ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τῆς ἐκτέλεσιν τῶν ἐντολῶν, τὰς ὁποίας ὁρίζει καὶ ἀναγκάζει ὁ Παλαιὸς Νόμος. Διότι εἶνε ἀδύνατον εἰς τὸν Ἰουδαῖον νὰ τὰς ἐκτελέσῃ ὅλας, ἀφοῦ στερεῖται τὴν βοήθειαν τῆς χάριτος· διὰ τοῦτο δὲ, ἀντὶ νὰ τὸν δικαιώσῃ καὶ νὰ τὸν ὠφελῇ ὁ νόμος, ἀπ' ἐναντίας τὸν βλέπτει καὶ τὸν καταδικάζει. Τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν δικαίωσιν φέρει μόνη ἡ πίστις εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἡ ἀγία αὐτοῦ ὀρθολογία, ἡ ὁποία ἐλευθερώνει ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματα τοὺς καθαρίζομένους διὰ τοῦ βαπτίσματος καὶ δεικνυομένους ἀξίους τῆς θεῆς χάριτος. Διὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἐπιστεύσαμεν εἰς Χριστόν, διὰ νὰ σωθῶμεν διὰ τῆς πίστεώς του, καὶ οὐχὶ μετὰ τὴν ἀκατόρθωτον ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων καὶ πῶν ἐντολῶν τοῦ Παλαιοῦ Νόμου, ἀπὸ τῆς ὁποίας εἶνε ἀδύνατον νὰ εὕρῃ δικαίωσιν ὁποιοσδήποτε ἄνθρωπος. Πῶς λοιπὸν λέγουσι μερικοὶ ἀνόητοι, ὅτι ὁ ἀποστόλων, ἀπὸ τῶν Παλαιῶν Νόμον εἶνε ἀμερτωλός, καὶ ὅτι καὶ ἡμεῖς εἰμεθα τοιοῦτοι, ζητήσαντες νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν δικαίωσιν καὶ τὴν σωτηρίαν μας μόνον διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως; Μήπως ὁ Χριστὸς τάχα εἶνε ἁμαρτίας αἷτιος, ἢ ἀνίκανος νὰ μᾶς σώσῃ ἀπ' αὐτῆς; Διόλου. Ὁ Χριστὸς ἦλθε νὰ μᾶς φέρῃ αὐτὸς τὴν σωτηρίαν, τὴν δικαίωσιν, τὴν ἀναγέννησιν, τὴν ζωὴν, ἀφοῦ δὲ ἔδρωσε τὴν ἐκκλησίαν του, ἐστειλε τὸ πνεῦμά του τὸ ἅγιον εἰς αὐτήν, καὶ ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς τὸν νέον νόμον τῆς χάριτος καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ νὰ τὸν φυλάττωμεν. Ὁ παλαιὸς Νόμος μὲ τὰς διατυπώσεις του περὶ περιτομῆς, περὶ νηστειῶν, καὶ λοιπῶν τοιούτων, δὲν ἔχει πλέον καμμίαν ἰσχὺν καὶ κανὲν κύρος διὰ τοὺς Χριστιανούς, ἀλλ' εἶνε δι' αὐτοὺς ἀκυρος καὶ κατηργημένος. Πῶς λοιπὸν ἡμῶν νὰ ἐπανερχώμεθα πάλιν εἰς τὴν καταργηθεῖσαν ἐξουσίαν τοῦ Νόμου, καὶ νὰ ἐπιστρέφωμεν εἰς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον διε-

τάχυν να εγκαταλείψω; Τοῦτο θὰ ἦτο ἀντίφασις καὶ παράδοξις τῶν χριστιανικῶν καθηκόντων καὶ ὑποχρεώσεων μου. Ὁ νόμος τοῦ Εὐαγγελίου μὲ ἀπέλλαξεν ἀπὸ τὸν Νόμον τῶν Παλαιῶν καὶ τὸν ἔκαμε νεκρὸν δι' ἐμὲ καὶ διὰ ὅλους τοὺς Χριστιανούς. Μίαν δὲ μόνην τώρα ἔχομεν ὑποχρέωσιν, νὰ ζῶμεν διὰ τὸν Θεὸν μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ποῖος ἐσταυρώθη καὶ ἀνστήθη, διὰ νὰ σταυρώσωμεν καὶ ἡμεῖς τὰ πάθη μας καὶ νὰ ἀναστηθῶμεν εἰς ζωὴν νέαν, πνευματικὴν καὶ ἀγίαν. Ἀφοῦ δὲ ἀνέχομεν εἰς τὸν Χριστόν, δὲν πρέπει πλέον νὰ ἐπανερχώμεθα εἰς τὴν ἁμαρτωλὴν ζωὴν μας ἢ νὰ κάμνωμεν ὅ, τι ἄρσει εἰς ἰδικὰ μας θελήματα ἢ ὅ, τι μᾶς προστάζουσιν ἄλλοι νόμοι, ἀλλὰ ζωὴ μας πρέπει νὰ ᾖ ὁ Χριστός, καὶ αὐτὸς μόνος ἀρμόζει νὰ μῶς ἐξουσιάζῃ τόσο εἰς τὰς ψυχὰς μας, ὅσον καὶ εἰς ὅλα τὰ ἔργα μας, εἰς τὸν τρόπον ὥστε νὰ ἀνέχομεν ὅλως διόλου εἰς τὸ πνεῦμά του, ὡς ἂν εἴμεθα ἀπὸ τώρα καθ' ὅλοκληρίαν πολιταὶ τῆς οὐρανόου βασιλείας του. Ἀλλὰ καὶ ἡ σωματικὴ ζωὴ μας πρέπει καὶ αὐτὴ νὰ ᾖ ὑποτεταγμένη εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, διότι εἰς αὐτὸν ὀφείλομεν τὸ πᾶν καὶ πρέπει νὰ τὸν ὑπηρετῶμεν καὶ μὲ τὸ πνεῦμά μας καὶ μὲ τὸ σῶμά μας, ἀναδεικνύοντες καὶ τοῦτο σκεδὸς καθαρὸν καὶ ἅγιον, ἀνωτερον ἀπὸ πάθη ἁμαρτωλὰ καὶ ἀπὸ μολυσμούς. Καὶ τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην ἔχομεν πρὸς τὸν Χριστόν, διότι ὁλόκληροί ἀνέχομεν εἰς αὐτόν, ὅστις μᾶς ἠγάπησε τόσο, ὥστε νὰ θυσιάσῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ δι' ἡμᾶς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ὁ κ. Γεώργιος Ν. Καλλιπέρης, δημοτικὸς Σύμβουλος Ἀθηνῶν καὶ ἡδὴ ὑποψήφιος Βουλευτῆς Ἀττικῆς, ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀδῆμος καὶ Ἐκπαίδευσις ἔβδωκεν ἐν φυλλαδίῳ ἰδιαιτέρῳ προτάσεις αὐτοῦ ὑποβληθείσας εἰς τὸ δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀθηνῶν. Μεταξὺ τῶν προτάσεων ταύτων μία ἦτο ὅπως ἀγοράσῃ ὁ Ἀδῆμος ἰδίᾳ δαπάνη τοῦ ἀγτίτυπα τοῦ Πρωτοτύπου Καίμενου τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, τὰ ὅποια νὰ δωρήσῃ εἰς ἀπόρους μαθητὰς, ὑποχρεώσῃ δὲ τοὺς δυναμένους νὰ ἀγοράσωσιν ἐξ ἰδίων. Ἐτέρα πρότασις ὑπῆρξε τὸ νὰ ὀργανωθῇ μερίμνη τοῦ Ἀδῆμου κυριώτατα θρησκευτικὰ ἄφ' ἑνὸς μὲν διὰ τοὺς μαθητὰς, ἄφ' ἑτέρου δὲ διὰ τὸν λαὸν ἀνὰ τὰς διαφόρους συναίνας τῶν Ἀθηνῶν. Ἐπειδὴ προτάσεις τοιαῦται τιμῶσι τὸν προτείναντα αὐτὰς, αὐτοὺς δὲ ἔργον θέλνει νὰ εὐρὴ μίμνησιν ἰὸ παράδειγμα τοῦ καὶ εἰς ἄλλα Δημοτικὰ Συμβούλια τοῦ Κράτους, ὡς καὶ νὰ διδῇ ὁ λαὸς τὴν ὑποστήριξιν του εἰς ἐφαρμογὴν τοιούτων μέτρων, τὰ ὅποια τώρα ἀπορρίπτονται ἀπὸ τὰ δημοτικὰ Συμβούλια, ἐκρίναμεν χρεὸς μας νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὴν α' Ἀνάπλασιν ἀποσπάσματα τινα ἐκ τοῦ ἐκδοθέντος φυλλαδίου ἀναφερόμενα εἰς τὴν σπουδαιότητα τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν ὀργάνωσιν τῶν κηρυγμάτων. Ὡς τὸ Εὐαγγέλιον ἀπεκλήθη ζωὴς ἄρτος καὶ πηγὴ φωτός καὶ ζῶντος ὕδατος, τοιοῦτο δὲ εἶνε διὰ πάσας τὰς φυλάς,

διὰ πάσας τὰς τάξεις καὶ διὰ πάσας τὰς ἡλικίας. Γὰρ ὁμοῦ καὶ τροφὴ στερεὰ καὶ τρυφερά, τρέφει, ἐνισχύει καὶ προσάγει τὰς ψυχὰς οὐ μόνον τῶν μεγάλων, ἀλλὰ καὶ τῶν μικρῶν, καὶ ὅπ' αὐτῆς τῆς ἡοῦς τοῦ παιδὸς δύναται νὰ ἄρχῃ ὁ ἐμπουτισμὸς αὐτοῦ διὰ τῶν θείων καὶ ζωοποιῶν ναμάτων τοῦ Εὐαγγελίου. Οἱ φιλόσοφοι ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς ὀλίγους δι' ἐπιστημονικῶν μεθόδων ἀπορίτων εἰς τοὺς πολλούς, ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τὰ λόγια τῆς ζωῆς καὶ τῆς παραμυθίας διὰ πάντας, ὡς δὲ ἐνηγκαλίζετο καὶ ἡσπάζετο καὶ ἐμακάριζε τὰ παιδιά, τοιοῦτοτρόπως ἡ διδασκαλία του ἀπευθύνεται φιλοστόργως καὶ πρὸς αὐτὰ, γινομένη ὁπωπεῖα αὐτῶν ἡμᾶ καὶ γλυκασμός καὶ κραταίωμα. Ἡ ἱστορία τοῦ βίου του εἶνε εἰπερ τις καὶ ἄλλη προσφύς εἰς τὸ νὰ διεγείρῃ καὶ ἐλκυστῇ καὶ τέρψῃ τὴν ζωὴν περιέργειαν τοῦ παιδός, ἅμα δὲ εἰς τὸ νὰ ἐκιδράσῃ ἡθεπλαστικῶς εἰς τὴν ἀψύχον καὶ λεπτήν αὐτοῦ εὐαισθησίαν. Ὁ Ἰησοῦς ὁ γεννώμενος ἐν φάτνῃ, ὁ φεύγων παῖς εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὁ μεταδιδόντων μετὰ τῆς Μαρίας του εἰς τὸν ναὸν καὶ ἔργαζόμενος φιλοπόδως καὶ ὑποτασσόμενος εἰς τὰ ἡντορικὰ κελεύσματα, ὁ Ἰησοῦς ὁ περιοδεύων πόλεις καὶ χωρία, ὁ διδάσκων καὶ τρέφων πλήθῃ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὁ προσευχόμενος ἐπὶ τῶν ὁρίων, ὁ διδάσκων ἀπὸ τῆς πύμνης τῶν πλοίων παρὰ τὰς ὄχθας τῶν λιμένων, ὁ κατασιγάων τοὺς ἀνέμους καὶ πρᾶτων τὰ κύματα διὰ τοῦ λόγου του, ὁ ἀρμόμενος τὰς εἰκόνας του ἐκ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐνθῶν τοῦ ἄγρου, ὁ ἀνιστῶν νεανίσκους καὶ κοράσια καὶ ἀποδίδων αὐτὰ εἰς τοὺς γονεῖς τῶν, ὁ παραμυθῶν τοὺς πενθοῦντας, ὁ θεραπεύων τοὺς ἀσθενεῖς, ὁ συμμεριζόμενος τὰ δάκρυα καὶ τοὺς στεναγμούς τῶν κλαιόντων, ὁ χύνων τὸ αἷμά του ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀνιστάμενος ἀπὸ τοῦ τάφου καὶ νικῶν τὸν θάνατον, καὶ ἀνερχόμενος πρὸς τὸν Πατέρα του καὶ σελιζῶν τῶν νεκρῶν τὴν ἔγερσιν καὶ τὴν μέλλουσαν καὶ αἰώνιαν συνάντησιν· ὁ Ἰησοῦς ὁ θέτων τὴν ἀθωότητα ὑπὲρ τὴν ἰσχύν, τὴν ἡρετὴν ὑπὲρ τὰ ἀξιώματα, τὸ ἄφρον καὶ δῖον ὑπὲρ τὸν ἐστερημένον Καίσαρα, τὴν πτωχὴν ἀλλὰ σεμνὴν κόρην ὑπὲρ τὴν ἀλαζόνα καὶ ματαιόφρονα δέσποιναν, καὶ ἐκ τῆς τέφρας τοῦ τάφου δημιουργῶν ἀνάστασιν καὶ αἰώνιον ἀνθρῶσιν καὶ ἀληκτον ζωὴν ἐν φωτί, ἐν παιδρότητι, ἐν καλλονῇ, ἐν χαρᾷ, ἐν ἡγαλλιάσει, ἀνευ γήρατος, ἀσθενείας, μαρasmus, ὀδόντος, θανάτου. Αὐτὸς εἶνε ὁ κάλλιστος φίλος καὶ διδάσκαλος καὶ διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἐν ᾗ βαθύτερον αἱ ἐξιστορήσεις καὶ τὰ διδάγματα ταῦτα ἐκτυποῦνται· οὐδὲ γινώσκω οὐ μόνον φιλοφρονοῦν, ἀλλὰ καὶ πατριωτικώτερον ἔργον τοῦ νὰ ἐκτρέφῃ τις ἐνωρὶς τὰς μικρὰς τῶν παιδῶν ψυχὰς διὰ τῶν διδασκάλων τῶν ἀπορρεόντων ἐκ τῆς ἀθανάτου βίβλου τῆς ζωῆς, ἐκ τοῦ Ἱεροῦ δηλονότι Εὐαγγελίου, καὶ οὕτω καλλιεργῇ ἐν αὐταῖς πρωτίμως τὸ

αἶσθημα τοῦ καθήκοντος, ὅστις ἡ σπάνις τάνυν παρὰ πλείστοις ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἡ παιδικὴ τῶν ἡλικία διέφθονσε ξένη πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ζωὴν τοῦ Ναζωραίου.

Προβαίω εἰς εἰς μίαν πρότασιν, κύριοι συνάδελφοι· Φωνὴ πανελληνίως ἠγέρθη ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἐνίσχυθῇ τὸ ἐθνικὸν ἡμῶν φρόνημα διὰ σοβαρωτέρως προσεκειώσεως αὐτοῦ πρὸς τὰ ζωοποιὰ ῥήματα τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ ὡς τὸ κυριώτατον πρὸς τοῦτο μέσον ὁμοφώνως ὑπεδείχθη τὸ θεῖον κήρυγμα.

Ἄλλ' αἱ φωναὶ τότε σφύουσιν, ὅταν μετ' αὐτὰς ἀκολουθῶσι τὰ πράγματα. Καὶ εἰς τοῦτο δύναται νὰ προσφέρῃ συμβολὴν πολυτιμωτάτην ὁ Ἀδῆμος τῶν Ἀθηνῶν. Πῶς; Κατὰ τρόπον διττόν.

Ὁ πρῶτος εἶνε τὸ νὰ μεριμνήσῃ ὁ δῆμος, ὅπως κληρικοί καὶ λαϊκοὶ ὀπλισμένοι δι' Ἱεροῦ ῥήλου καὶ εὐσεβοῦς θερμότητος καὶ διαυγῆς ἀντιλήψεως τῶν χριστιανικῶν ἰδεωδῶν, διδάσκουσιν ἀνὰ πᾶν Σάββατον μετὰ μεσημβρίαν τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν μεγαλητέρων τάξεων τῶν δημοτικῶν σχολείων τῆς πρωτεύουσας, κατανεμημένους εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας αἰθούσας τῶν σχολείων τούτων τὰς μάλιστα εὐρυχωρούς.

Ὁ δεύτερος εἰς τὸ νὰ ὀργανωθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ἀδῆμου ἀνὰ τὰς διαφόρους συνοικίας λαϊκὰ θρησκευτικὰ καὶ πατριωτικὰ κηρύγματα εἰς τῆς ἐβδόμηδος ἢ κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν, εἰς ἐπερινέας ὥρας, ἐντός καταλλήλων αἰθουσῶν, νὰ παρακληθῶσι δὲ πρὸς παροχὴν τῆς διδασκαλίας ταύτης κληρικοί καὶ λαϊκοὶ ἐκ τῶν μέλλον διακρινόμενων ἐπὶ ἱκανότητι εὐγλωττοῦ μεταδόσεως τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ πατριωτικοῦ πυρός καὶ ἐκ τῶν δεχομένων νὰ ἐκτελέσωσι τὸ ἔργον τοῦτο ἀνελλιπῶς καὶ ἀμίσθως, ἐκ καθαρὰς καὶ ἀγνῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν θρησκείαν, πρὸς τὴν πατρίδα, πρὸς τὸν λαόν.

Καθ' ἃν ἐποχὴν διαθερμαίνονται καὶ μετ' ὀσμῆς παρηγόρου καὶ ἰσχυρὰς ἐξεγείρονται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ τὰ χριστιανικὰ καὶ πατριωτικὰ ἰδεώδη, πιστεύω, ὅτι δὲν θα λείψωσιν ἄνδρες προθύμοι νὰ προσφέρωσι προθύμως πρὸς οὕτω μέγα καὶ σωτήριον ἔργον τὰς φιλοχρίστους καὶ φιλοπατρίδας αἰτίων ὑπηρεσίας.

Ἡ διπλὴ αὕτη δημοτικὴ μέριμνα ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ παρόντος καὶ τῶν μικρῶν μαθητῶν, οἵτινες θὰ εἶνε παρ' ἡμῖν ὁ λαὸς καὶ οἱ ἔρχοντες τοῦ μέλλοντος, θὰ εἶνε ἴσως ἡ σκοπιμωτάτη καὶ πρακτικωτάτη πασῶν· διότι τῶν πολιτῶν ἡ προσήκουσα διάπλασις δὲν ἀποβλέπει μόνον εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἰδεωδῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἡθικῆς, ἀλλ' ἀνταποκρίνεται καὶ εἰς τὰ θετικώτατα συμφέροντα τῶν λαῶν καὶ τῶν κρατῶν. Κατὰ τοὺς κριτῆς τοῦ πολιτευθῶντος αἱ ἐλευθερίαι προσοκτεῶνται, διατηροῦνται καὶ ἐπεκτείνονται διὰ τῆς κραταιώσεως τοῦ ἠθικοῦ φρο-

νήματος καὶ συναισθημάτων τῶν λαῶν καὶ τῶν ἰουνοτέρων αὐτῶν, εἰς τὴν τοιαύτην δὲ κραταιώσιν οὐδὲν ἄλλο συμβάλλεται τοσοῦτον, ὅσον ὁ λόγος τοῦ Εὐαγγελίου, περὶ οὗ ἔγραψεν ὁ Γρόεν Βάν Πρίνστερ, μελετῶν τὰ τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, ὅτι αἱ τρεῖς ἀρχαὶ τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν, ἡ ἐλευθερία, ἡ ἰσότης, ἡ ἀδελφότης, εἶνε τρεῖς κλάδοι ἀπορρέοντες ἀπὸ τοῦ δένδρου τοῦ Εὐαγγελίου.

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΥ

ΟΜΙΛΙΑ

εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν περικοπὴν τῆς ἐορτῆς τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ πανευφύμων

ἀποστόλων

ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ

καὶ εἰς τὴν μνήμην αὐτῶν

Ὅτι δὲν ἐβλεπον οἱ ἔχοντες τὴν ἀλαζονείαν τῆς σφίλας τῶν, οἱ Ἀρχιερεῖς δηλαδὴ, οἱ Φαρισαῖοι, οἱ Γραμματεῖς, τὸ κατενόησαν οἱ ἄλεις καὶ οἱ τελῶναι μετὰ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν ταπεινώσιν τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας τῶν. Ὅτε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἠρώτησε τοὺς μαθητὰς ὡς ποῖον τὸν νομίζουσι καὶ τὸν θεωροῦσιν, ὁ Πέτρος, ἐξ ὀνόματος καὶ τῶν λοιπῶν, διατυπώνων τὸ κοινὸν αὐτῶν φρόνημα καὶ τὴν κοινὴν πίστιν, τῷ ἀπεκρίθη· «Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος».

Ἡ ὁμολογία αὕτη, ἡ ποτισθεῖσα ἔπειτα μετὰ τὸ τίμιον καὶ ζωοποιὸν αἷμα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ βεβαιωθεῖσα καὶ κυρωθεῖσα διὰ τῆς λαμπρᾶς καὶ θριαμβευτικῆς του ἀναστάσεως, ἔγενεν ἡ κοινὴ ὁμολογία ὅλων τῶν πιστευόντων εἰς αὐτόν, καὶ ἡ ὀρχὴ καὶ ἡ πηγὴ ὅλων τῶν κατωβιωμάτων καὶ μεγαλουργημάτων τῆς Ἐκκλησίας. Αὕτη ἐλάμπρυνε τοὺς ἀποστόλους· αὕτη ἀνέδειξε τοὺς ἁγίους· αὕτη ἐδέξατο τοὺς μάρτυρας· αὕτη κατεργάσθη τὰ πλήθη τῶν ὁμολογητῶν· αὕτη ἐνέπνευσε τοὺς μεγάλους καὶ θεοφόρους πατέρας ἡμῶν καὶ διδασκάλους· αὕτη ἔδωκε πτερὰ εἰς τοὺς χαμαι νεύοντας, καὶ ἀπέλουσε τοὺς ἀκαθάρτους, καὶ ἀνεγέννησε τοὺς ἁμαρτωλοὺς, καὶ ἐτόνωσε τοὺς χαλαρωμένους, καὶ καθώπλισε τοὺς γυμνοὺς, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς ἀκαταβλήτους καὶ ἀνίκητους· αὕτη, παρατάξασα ὀλίγους κατὰ πολλῶν, μικροὺς κατὰ μεγάλων, ἀσπλους κατὰ πανόπλων, παιδία κατ' ἀνδρῶν, γυναῖκας καὶ κοράσια καθ' ὅλων τῶν δυνάμεων τῆς γῆς, ἔδωκε τὴν νίκην εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, τοὺς ἀσήμες, τοὺς εὐτελεῖς, τοὺς ἐξουθενημένους· αὕτη, δεχθεῖσα τὰς μανιῶδεις προσβολὰς τοῦ κόσμου ὁλοκλήρου, κατέβαλε καὶ κατενίκησεν αὐτόν, ἀλλὰ μόνον ὅπως τὸν ἀναστήσῃ καὶ τὸν περιβάλῃ μετὰ τὴν ἀληθινὴν δόξαν καὶ ζωὴν.

Ἡ ὁμολογία αὕτη περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν πᾶν τι ἀπειρώς περισσύτερον λαμπρὴν καὶ μέγα παρὰ αἱ σάλπιγγες τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Ναζα, ὑπὸ τὸν ἡλόν

τῶν ὁποίων κατέρρευσαν τὰ τεύχη τῆς Ἱερουζῆς. Διότι δὲν ἐκρήμνισεν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀνῆγειρεν. Ὑπὸ τὴν ἰσχὺν τοῦ σαλπασματὸς τῆς ὁ ἀρχαῖος κόσμος ἐσεσθῆ ἐπὶ τῶν θεμελίων του, καὶ μετὰ σφοδρὰν, ἀλλὰ ματαίαν ἀντίστασιν κατέρπεσεν ὑπὸ τὰ εἰρενικά του, ὑπὸ τὰ ὁποῖα κατετάφη ἡ πλάνη τῆς εἰδωλολατρίας μὲ ὅλα τὰ εὐτελῆ καὶ ἀκατονόμαστα πάθη καὶ ὄργια, τὰ ὁποῖα ἀπετέλουν τὴν ἐσχάτην ἅμα δυστυχίαν καὶ τὸ ἐσχάτον οὐδεὶς τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀλλὰ συγχρόνως, ὁ κόσμος ἐκείνος, λαμβάνων τὸν θάνατον, ἀνίσταται εἰς νέαν ζωὴν. Καὶ ἐν τῇ ἐνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ὑιοῦ τοῦ Θεοῦ τῶν ζώντων, ἐξερχόθη ἐπ' αὐτὸν ἡ ἀλήθεια, ἡ χάρις, τὸ φῶς, ἡ δὲ ἀγιότης, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀγάπη, καὶ ὁ ἔρως τῶν αἰώνιων καὶ ἀφθάρτων ἀγαθῶν, ἀπέδωκαν αἱ καθαραὶ καὶ καλλίερροι πηγαὶ νέου βίου, ὅστις ἀνεκκίνησε τὸν κόσμον καὶ παρουσάσεν ἐπὶ τῆς γῆς θεσπεσίαν τινὰ εἰκόνα τῆς ζωῆς, ἥτις κυριαρχεῖ εἰς τὸν Οὐρανόν.

Σημειοφόροι τῆς ἡμολογίας ταύτης καὶ στόματα αὐτῆς περιλάμπρα ἀνεδείχθησαν εἰς τὰς τάξεις τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐνώπιον τῆς οἰκουμένης ὅλης οἱ σήμερον ἐορταζόμενοι καὶ πανηγυριζόμενοι ἀπόστολοι· ὁ Πέτρος, ὁ ἀπὸ Βηθσαιᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὁ πρῶν ἄσκητος καὶ ἀμαρτωλὸς τῆς λήμνης τῆς Γεννησαρέτ, καὶ ὁ ἀπὸ τῆς Ταρσῶν τῆς Κιλικίας Παῦλος, ὁ ταπεινὸς καὶ ἄτυπος σκηνοποιός.

Ὁ Πέτρος, ἐπὶ κεφαλῇς τῶν ἀποστόλων, ἀναλαμβάνει τὴν ἐνεργὴν διεύθυνσιν τοῦ ἁγῶνος ἐναντίον τῆς Ἰουδαϊκῆς πλάνης καὶ τῆς κακίας καὶ μοχθηρίας τῶν φονέων τοῦ διδασκάλου του. Δι' ἐξαιτίας μεταμορφώσεως, τῆς ὁποίας κατέστη ἄξιός διὰ τῶν μικρῶν δακρύων τῆς μετανοίας του, καὶ τὴν ὁποίαν ἐπέφερεν ἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐν μιᾷ στιγμῇ, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἐκλάμπει ἄλλος ἄνθρωπος, μὲ ἄλλο στόμα, μὲ ἄλλην τόλμην, μὲ ἄλλην σταθερότητα, μὲ ἄλλην δύναμιν καὶ ζωὴν. Μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ παρελθόντος του ἐπέθῃ πλέον ὄρος καὶ ἄβυσσος. Τὰ περὶ αὐτὸν ὁμιλούμενα καὶ ἀνυψούμενα κύματα εἶνε ἀνίκανα πλέον νὰ τῷ γεννήσωσι τὴν δλιγοπιστίαν, καὶ ὁ χθὲς καὶ πρῶν καταπτονηθεὶς πρὸ τῆς φωνῆς μιᾶς ὑπηρετρίας, ἔχει τώρα τὴν ἀκοήν του θεωρησάμενην κατὰ τῶν βρυχυθῶν τοῦ κόσμου ὁλοκλήρου. Ἐἰς τὰ Ἱεροσόλυμα κοχλάζει ἀκόμη ἡ φαρισαϊκὴ λύσσα. Ὁ Γολγοθᾶς ὑψοῦται ἐκεῖ, ἀχνίζων ἀκομή ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ διδασκάλου του. Οἱ ἀρχιερεῖς δεσπόζονται ἀκόμη ἀπὸ τὸ πάθος ἐναντίον ἐκείνου, τοῦ ὁποίου τὸ σῶμα δὲν εὔρον ἐν τῷ τάφῳ κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν, καὶ οὐδ' ἀνέχονται ν' ἀκούσωσι καὶ προφερόμενον τὸ ὄνομα του. Ἡ πνοὴ των εἶνε ἀκόμη θηριώδης καὶ φονικὴ. Καὶ ὁ διδάσκαλος δὲν εἶνε εἰς τὸ μέσον πλέον τῶν μαθητῶν, ὁ δὲ ὄχλος ἀπεδείχθη ὅτι ἦτο συμφετὸς ἀγόμενος καὶ φερόμενος ἀπὸ τοῦ σταυρωτῆς του· ἀλλ' ὁ Πέτρος δὲν δειλιά πλέον, δὲν φεύγει, δὲν κρύπτεται, δὲν σιωπᾷ. Ὁ ἀγράμματος καὶ ἀμαθὴς ἄλλοις, ὁ μὴ γνωρίσας τὰ βῆθρα τῶν σχολείων, ἀνίκανος νὰ ὁμιλῇ καὶ πρὸς ὀλίγους ἰδιώτας, ἐμφανίζεται

εἰς τὰ πλήθη καὶ ἔρχεται ἐνώπιον τῶν νομικῶν καὶ τῶν γραμματέων, ὁ δὲ λόγος του δὲν εἶνε μινον εὐκολός, δογματικὸς, πλούσιος, φλογερὸς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τρόπον θαυμασίον ἰσχυρός, πειστικὸς, νικηφόρος. Διὰ μιᾶς ὁμιλίας πείθει χιλιάδας ἀνθρώπων νὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν νέαν τοῦ Ἰησοῦ πίστιν, ἐκάστην δὲ φορὰν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ φωνὴ του ἀκούεται, ἡ αὐξήσις τῶν τάξεων τῆς Ἐκκλησίας γίνεται πάντοτε διὰ ἀθρόων καὶ πολυπληθῶν προσελεύσεων νέων πιστῶν. Καὶ ὅπου συνελήφθη καὶ ἐνεπτύσθη καὶ ὑδρώθη καὶ ἐμαστιγώθη καὶ ἐσταυρώθη ὁ διδάσκαλος, διότι οὕτως ἔπρεπεν, ἀνορθοῦται τώρα ὁ μαθητὴς μὲ ἐξουσίαν μεγάλην καὶ δύναμιν. Ἡ φαρισαϊκὴ μανία, ἡ ἀρχιερατικὴ λύσσα δὲν δύνανται τίποτε κατ' αὐτοῦ. Τὰς ἀπειλὰς των περιφρονεῖ, καὶ αἱ μαστιγώσεις των τὸν εὐφραίνουν. Καὶ ἐμβαλλόμενος εἰς φυλακὴν ἐξάγεται δι' ἐπεμβάσεως θείας. Ὅπουδ' ἦτοτε καὶ ἂν εὑρεθῇ, εἶνε κυκλωμένος ἀπὸ πλήθη. Καὶ δίδει θάνατον διὰ τοῦ λόγου του ἐν τῇ ἐνόματι τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς ἀπατεῶνας καὶ ἀνοσίους ἐκμεταλλευτὰς τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τῆς προσηυχῆς του παρέχει τὴν ἀνάστασιν εἰς τοὺς νεκρούς. Ἐν μεσημβρίᾳ δὲ καὶ φωτὶ, εἰς τοὺς δρόμους, καὶ εἰς τὰς πλατείας τῶν Ἱεροσολύμων, ἐκεῖ, ὅπου ἀντήχησαν αἱ κατὰ τοῦ διδασκάλου του φονικαὶ κραυγαί, ἐπιτελεῖ τώρα ὁ Πέτρος, ἐν τῷ πνεύματι πάντοτε ἑκείνου, θαύματα ἐκκλησιαστικά, καθημερινά, πολυάριθμα, ἀνυπόκριτα. Τὴν θεραπείαν δίδει ἡ λαλιὰ του μόνῃ, ἡ ἐπαφὴ του, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ σκιά του εἶνε προικισμένη μὲ ἱαματικὴν δύναμιν. (Ἀκολουθεῖ)

ΕΞΕΔΟΘΗ

Ὁ Α'. Τόμος τῶν Ὁμιλιῶν τοῦ κ. Μιχ. Ι. Γαλανοῦ εἰς τὰς Ἐδαγγελικὰς Περικοπὰς τῶν ἐπισημοτέρων ἐορτῶν καὶ τοὺς Βίους τῶν κατ' αὐτὰς πανηγυριζομένων Ἀγίων. Τιμάται διὰ τὸ ἱσωτερικόν δρ. 1, διὰ τὸ ἐξωτερικόν φρ. γρ. 1.

Παρακαλῶ πάντας τοὺς λαβόντας ἀγγελίαν περὶ τοῦ Β'. Τόμου τῆς «Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» μου νὰ εὐαρεστηθῶσι νὰ μοι ἀποστείλωσιν ὁ σ ο ν τ ὁ τ α χ ὶ τ ε ρ ο ν κατάλογον τῶν ὀνομάτων τῶν κ. κ. συνδρομητῶν, τοὺς ἐποιοὺς ἐνέγραψαν, ὅπως καταχωρίσω τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷ Β'. Τόμῳ, οὕτινος περὶ τὸ τέλος τοῦ παρόντος μηνὸς ὁκτωβρίου περατοῦται ἡ ἐκτύπωσις.

Ὁ Συγγραφεὺς
Ν. Χ. Ἀμβρόσιος

Καθηγητὴς τοῦ Βαρβακείου καὶ Ποσειδωνίου Λυκείου.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»,

Ἐν Ἀθίναῖς ἐν Β'. Δημοτικῇ σχολῇ τῶν ἀρρένων Κυριακῇ 27 Ὀκτωβρίου ὥρ. 6 1)2—7 1)2 μ.μ. Ἀρχ. Πανάρ. Δουληγέρης.

Ἐν Πειραιεὶ Πέμπτῃ 24 Ὀκτωβρίου ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Α'. Δημ. Παρθενιαγωγείου παρὰ τὸ Δημ. Θέατρον ὥρ. 7—8 μ.μ. Μ. Ι. Γαλανός. Κυριακῇ 27 Ὀκτωβρίου ἐν τῷ Ζαπφείῳ Ὁρφανετροφείῳ ὥρ. 4—5 μ.μ. Μ. Ι. Γαλανός.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Α. Ζ. ΔΙΑΔΗΜΑ

66—Ὁδὸς Ἀδριανοῦ—66